

LECIONO 19

I. Tralegu la tekston «Io okazos...» kaj diru:

- 1) je kies nomo estas ĝi estas rakontata.
- 2) kio estas la plej grava sekreto en la urbeto.

II. Difinu la signifon de jenaj vortoj: aboni, aktiva, biblioteko, dinosaŭro, diskuto, ekspozicio, evoluo, fiksi, filmo, imiti, konstanta, objekto, solida, trakti, vino.

Io okazas...

Flugas la tagoj... Kvazaŭ en rapida filmo estas pasintaj du jaroj. Malantaŭ la vintro en la korton sinsekve venis blanka neĝo, helroza petalaro de pomarboj, verdajn foliojn ŝanĝis la oraj, denove ruliĝis neĝeroj... Kio okazas nun en nia urbeto?

Komence ni vizitu la parkon. Tie ni tuj vidos novan duetaĝan konstruaĵon, kie funkcias riĉega prianimala biblioteko kaj vasta ekspozicio pri evoluo de elefantoj. Sperta fakulo, sinjoro Krim, gvidos nin al pluraj objektoj kaj desegnaĵoj. Se ni aktive interesiĝos pri la temo, li, supozeble, prelegos por ni altnivele kaj eĉ subtenos viglan diskuton. Vere, tre afabla sinjoro – eĉ ne unu plendon li havis dum dujara servado. Same afabla estas graseta nigra kato Graf, kiu renkontas ĉiujn ĉe la eniro. Unika kato ĝi estas! Ĉar ĝi vendas biletojn kaj abonigas dezirantojn al la internacia revuo «MM» («Mamuta mondo»). Post fino de la ekskurso ĝi prezentas specialan libron, kie ni esprimu niajn impresojn kaj dankojn. Nur en marto Graf forestas – li prenas la monatan ferion por aranĝi vican edziĝfeston.

Ĉe la pordo de impona mamutejo ni eble renkontos oĉjon Boĉjo kun forkego. Li rapidas kuiri tagmanĝon por la loĝantoj. Boĉjo ne plu trinkas vinon, nur foj-foje bieron el skatoloj. Li havas multajn zorgojn nun, ĉar en la mamutejo jam estas tri konstantaj loĝantoj. Iru ni rekten, kaj ni vidos ilin.

Jen salutas nin la solida mamuto Miĉjo, jam pli ol tri metrojn alta kaj ĉirkaŭ tri tunojn peza. Apud tiu giganto eĉ Manjo, la elefantino, ŝajnas ne tre ampleksa. Sed rigardu ni – kiu estas inter ili? Iu tre simila al la iama Miĉjo. Ĝi eĉ imitas la paĉjon – levas la rostreton, salutante nin. Divenu ĝian nomon. Estas Marko, kiu donacis al la ido de Miĉjo kaj Manjo sian nomon. Li tre amas sian baptofilon kaj, malgraŭ multaj okupoj, vizitas ĝin kun plezuro. Kutime li kaj Lena venadas dum sabatoj por babili kun Miĉjo, iom tondi ĝiajn brunajn haregojn kaj por ŝanĝi belajn rubandojn sur oreloj de Manjo. Certe, ili kun granda peno instruas la etulon Markon, sed ĝi dume ne ĉion bone kaptas. Tamen, la geknaboj esperas, ke ĝi estos pli mapli edukita al veno de la sultano. Tiu gratulis ĉiujn pro la naskiĝo de Marketo antaŭ duonjaro, sendis por ĝi keston da anasoj kaj promesis veni somere. Li traktos kun Maksim la kondiĉojn por transloĝigi la etulon al Limpopo. Ni eksciis, kiel sekreton, ke dum familia kunsido (Lidia kun Maksim, Anna kun Anton, la geknaboj kaj la hundo Klajd) estis decidite: la etulo povos veturi al Limpopo nur post unu jaro. Sed la ĝentila sultano pretas atendi; li nur petas noti la daton.

Kaj jen estas la plej grava sekreto. Preskaŭ neniu scias ĝin, sed al vi mi rakontos tion ĉi. Ja ni tre amikiĝis dum la legado, ĉu ne? Jam dum unu monato Anton

denove navigas ie en sudaj maroj-oceanoj. Ne, tio ne estas sekreto, ja tio estas lia profesio – navigi per ŝipo. Sekreto estas la telegramo, kiu venis de li antaŭhierau. Ankaŭ mi legis ĝin: «Kvin grandegaj ovoĵ. Ŝajnas, ke dinosaŭraj. Renkontu. Anton». Io okazos...

III. Respondu al la demandoj.

Kiom da jaroj pasis post la apero de Manĵo en la parko? Kio nova estis konstruita en la parko? Kio nun estas sinĵoro Krim? Kie oficas Graf? Kion li faras en marto? Kiel ŝanĝiĝis oĵo Boĵo? Kian aspekton havas Miĵo? Kiu videblas inter Miĵo kaj Manĵo? Por kio venas Marko kaj Lena dum sabatoj? Kiu gratulis ĉiujn pro la naskiĝo de Marketo? Kio estis decidite dum familia kunsido? Dum kiom da tempo kaj kie navigas Anton? Kion li skribis en sia telegramo?

IV. Parigu la partojn A kaj B por formi korektajn frazojn.

A

En la parko ni vidos
Sperta sinĵoro Krim gvidos nin
Se ni interesiĝos pri la ekspozicio
Graseta nigra kato Graf
Oĵo Boĵo havas multajn zorgojn
La solida mamuto Miĵo
Manĵo ŝajnas ne tre ampleksa
Marko kaj Lena venadas al la parko
La sultano sendis por Marketo
La etulo povos veturi al Limpopo
En antaŭhieraua telegramo
Anton denove navigas ie

B

kaj li ne plu trinkas vinon.
nur por unu jaro.
apud la giganto Miĵo.
novan duetaĝan konstruaĵon.
Anton avertas pri venigo de kvin ovoĵ.
al pluraj objektoj de la ekspozicio.
abonigas la dezirantojn al la revuo.
en sudaj maroj-oceanoj.
pezas pli ol tri tunojn.
Krim prelegos por ni altnivele.
keston da ananasoj.
por babilo kun Miĵo.

V. Bonordigu la planon kaj resumu laŭ ĝi la tekston.

Famili-kunsida decido.
Unika kato Graf.
Sinsekva ŝanĝo de sezonoj.
Esperoj de Marko kaj Lena.
La plej grava sekreto.
Nova aspekto de la parko.
Nuna ofico de oĵo Boĵo.
Gratulo al naskiĝdato.
Sperta fakulo Krim.
Familia triopo.

VI. Helpe de la sufikso –id–

1) faru novajn vortojn kaj traduku ilin:

ĉevalo, hundo, porko, koko, bovo;

2) traduku en Esperanton:

Дети окружили жеребёнка и угощали его травой. На ферму привезли очень много поросят. Весной прошлого года посадили саженцы, а теперь это – крепкие молодые деревья. Дочь принесла домой щенка и накормила его. Вдруг яйцо лопнуло, и появился желтый цыплёнок.

VII. Plenigu la spacojn per sence konvenaj verboj: aboni, bapti, esprimi, gratuli, gvidi, naski, ruliĝi.

Ĉi lernojare nia E-aktivulo ___as la kurson por komencantoj. Mia filino ___is bebon: mi aviniĝis. Por bone ___is iajn pensojn, necesas multe legi. Kutime oni ___as infanojn en preĝejoj. La nova aŭto de Paŭlo ___as rapide. Ne forgesu ___i la paron okaze de la geedziĝo. Ĉiu esperantisto devas ___i almenaŭ unu E-revuon aŭ E-ĵurnalon.

VIII. Metu en spacojn sence konvenajn substantivojn: forko, impresio, kondiĉo, nivelo, ovo, plendo, rubando.

Nur je ____, ke vi venos persone, mi redonos la ŝlosilon. La «Lingva Festivalo» pasis je alta ____. Nia granda nigra kokino metas ___n ĉiutage. La festa salono estis ornamita per deverskoloraj ___j kaj balonoj. En hotelo ne ĉesas ___j pro malbona priservo de turistoj. ___ estas reĝino de manĝilaro. Neforgeseblaj ___j lasis nia vizito al Parizo.

IX. Kompilu la frazojn korekte kunligante la partojn A, B kaj C. Traduku la ricevatajn frazojn.

1)

	A	B		C
1.	Biero	estas	a	agrabla, kontentiga sento.
2.	Fako		b	korola folio.
3.	Graso		c	fermenta trinkaĵo el lipolo kaj grenoj.
4.	Kesto		ĉ	malmola, travidebla kaj rompebla substanco.
5.	Peno		d	ujo, ordinare ligna, en formo de paralelepipedo.
6.	Petalo		e	aparta branĉo de scienco, arto, industrio ks.
7.	Plezuro		f	facile ŝmirebla kaj fandebla substanco.
8.	Vitro		g	energia ago de la korpo aŭ de la spirito al la celo.

2)

	A	B		C
1.	Desegni	tio estas	a	fortranĉi (lanon, harojn, herbojn ks).
2.	Flui		b	imiti per strekoj la formon de io.
3.	Tondi		c	diskuti pri la kondiĉoj de iu afero.
4.	Trakti		ĉ	moviĝi seninterrompe malsupren laŭ deklivo.

X. Traduku la sekvajn esprimojn kaj kompilu frazojn kun kelkaj el ili:

занавес опустился, птица опустилась на ветку, опуститься в кресло, опустить голову, опустившийся человек (морально), спуститься в погреб, опустить руки, опуститься на колени, спустить флаг

**XI. Tralegu fragmenton el la romano «Metropoliteno» de rusa aŭtoro V.Varankin kaj diru, kiel li priskribas la Zoo-
loĝantojn.**

Metropoliteno

... En Zoologia ĝardeno (en Berlino-red.) min ravigas katoj. Ili sidas diverspoze en siaj kaĝoj. Kelkiuj severe sulkigis la vizaĝojn kaj memorigas miniaturajn leonojn, la aliaj brilas per la okuloj, kiel tigridoj, la triaj bonhumore kuŝas sur la planko kaj murmuras, sin ĵus satiginte... Leonidoj, tigridoj kaj katoj estas tiom similaj unu al alia, ke oni povas miskompreni... En Zoo najtingaloj konkuras kun estradaj kantistoj, amuzante la vizitantojn, kaj simioj kun aktoroj de la baletto. Ili estas malpli graciaj, sed ankaŭ malpli postulemaj. La simioj ne postulas, ke la publiko ilin aplaŭdu. Ili aplaŭdas sin mem... La simioj ne estas nur aktoroj, sed ankaŭ bonaj gepatroj kaj laboruloj. Ĉi tie estas videblaj la plej delikataj scenoj de infannutrado. La pli aĝaj fratoj veturigas la pli malgrandajn en kaleŝoj, aŭ balancas ilin en apogseĝo... Sekvantaj najbaroj estas rozkoloraj ĝirafoj kun brunaj makuloj. Ili en io similas arganojn, aŭ longajn levilegojn super putoj en rusaj vilaĝoj, nomatajn tie gruoj. Poste sekvas antilopoj, kies unu speco memorigas ĉevalojn, kaj la alia bovojn... Struto kun protezita piedo, kiel senpieda invalido – malpacemulo ĉe la foiro, saltas ĉirkaŭ sia dupieda kamarado, vokante ĝin al la duelo... En Akvario, en sufokaeraj varmegaj ĉambroj, sub la ponto, en ŝlimo, kie putras algoj kaj lianoj, ĉirkaŭpreninte unu la alian, implikiĝis en la propraj tigoj kuŝas senmovaj aligatoroj kun pecoj da viando en buŝoj ...

zoologia ĝardeno en Berlino

1. Respondu al la demandoj.

Per kio diferencas la katoj en Zoologia Ĝardeno? Kun kiu konkuras najtingaloj? Kial simioj estas malpli postulemaj? Kion faras la simioj? Al kio similas ĝirafoj? Kiun memorigas antilopoj? Kiu vokas kamaradon al la duelo? Kiu kuŝas en ŝlimo?

2. Priskribu la Zoo-loĝantojn laŭ jenaj helpvortoj:

Berlino – Zoologia Ĝardeno – vizito,
katoj – kaĝoj – kuŝas – sidas,
najtingaloj – kantistoj – amuzas,
simioj – baletaktoroj – laboruloj,
ĝirafoj – arganoj – rusaj vilaĝoj,
antilopoj – ĉevaloj – bovoj,
struto – protezita piedo – saltas – duelo,
Akvario – algoj – lianoj – tigoj,
aligatoroj – ĉirkaŭpreninte – senmovaj – kuŝas.

3. Kiu el Zoo-loĝantoj de «Metropoliteno» similas al la loĝantoj de la urbeto de «Mamutido Miĉjo» kaj per kio?

NE KROKODILU!
Parolu Esperanton!

4. Memorfiksu nomojn de certaj animaloj:

krokodilo – granda kvarpieda danĝera rampulo, vivanta en grandaj riveroj de Hindujo kaj Afriko; **krokodili** (slange) – paroli nacian lingvon en E-ista medio;

aligatoro – Nord-Amerika kaj Afrika krokodilulo; **aligatori** (slange) – uzi la gepatran lingvon de unu el parolantoj en Esperantujo;

kajmano – Mez- kaj Sud-Amerika krokodilulo; **kajmani** (slange) – interparoli en alia, ne la gepatra, lingvo en Esperantujo.

XII. Ni kantu «Ni renkontiĝos» de ukraina aŭtoro V. Soroka.

1. Voĉlegu la tekston de la kanto kaj traduku ĝin helpe de vortaro.
2. Diru, pri kio kaj kiu nostalgias kaj revas la aŭtoro?

Ni renkontiĝos

Am Dm E7
Post mul - taj ja - roj ren - kon - ti - ĝos ni,

Am Dm G
ki - am ĉi tem - po es - tos hi - sto - ri',

Gm A7 Dm
ki - am la nu - naj ta - goj pa - sos for,

F Dm E7
do, ki - on fa - ri, sed ne plen - das mi - a kor'. Ĉar ku - ne

Am Dm
Ni ren - kon - ti - ĝos en a - mi - ka

E7 Am
rond', ni ren - kon - ti - ĝos dum fe -

Dm E7 A
li - ĉa temp', ni ren - kon - ti - ĝos...

Post multaj jaroj renkontiĝos ni,
Kiam ĉi tempo estos histori',
Kiam la nunaj tagoj pasos for,
Do, kion fari, sed ne plendas mia kor'.

Ĉar kune
Ni renkontiĝos en amika rond',
Kaj rememoroj, kiel varma ond',
Kaj niaj kantoj sonos ĝis aŭror',
Niaj tendaraj kantoj – ĝojo kaj dolor'

Mi kredas,
Vento kruela ne disigos nin,
Ja en batalo venkos la obstin',
Ja geamikoj en la tuta mond'
Estas plej vera en la vivo firma font'.

Do, tial
Ni renkontiĝos dum feliĉa temp',
Fruaj hirundoj venos kun printemp',
Suno unua kaj unua flor'
Novan inspiron vekos en amika kor'.

Do, certe,
Ni renkontiĝos en amika rond',
Ni renkontiĝos dum feliĉa temp',
Ni renkontiĝos...

Ŝlosiloj al la taskoj

Tasko VI

Infanoj ĉirkaŭis ĉevalidon kaj regaligis ĝin per herboj. Al farmobieno oni venigis tre multe da porkidoj. La pasintjaran printempon oni plantis arbidojn, nun ili estas fortaj junaj arboj. Filino alportis hejmen hundidon kaj manĝigis ĝin. Subite ovo krevis, kaj aperis flava kokido.

Tasko VII

Ĉi lernojare nia E-aktivulo gvidas la kurson por komencantoj. Mia filino naskis bebon: mi aviniĝis. Por bone esprimi iajn pensojn, necesas multe legi. Kutime oni baptas infanojn en preĝejoj. La nova aŭto de Paŭlo ruliĝas rapide. Ne forgesu gratuli la paron okaze de la geedziĝo. Ĉiu esperantisto devas aboni almenaŭ unu E-revuon aŭ E-ĵurnalon.

Tasko VIII

Nur je kondiĉo, ke vi venos persone, mi redonos la ŝlosilon. La «Lingva Festivalo» pasis je alta nivelo. Nia granda nigra kokino metas ovon ĉiutage. La festa salono estis ornamita per deverskoloraj rubandoj kaj balonoj. En hotelo ne ĉesas plendoj pro malbona priservo de turistoj. Forko estas reĝino de manĝilaro. Neforgeseblaj impresoj lasis nia vizito al Parizo.

Tasko IX

1)

1. = c

3. = f

5. = g

7. = a

2. = e

4. = d

6. = b

8. = ĉ

2)

1. = b

2. = ĉ

3. = a

4. = c

Tasko X

занавес опустился – kurteno malleviĝis, птица опустилась на ветку – birdo sidiĝis sur branĉon, опуститься в кресло - sidiĝi en fotelon, опустить голову – klini kapon, опустившийся человек (морально) – senmoraliginta homo, спуститься в погреб – descendi (malsupreniri) en kelon, опустить руки – perdi esperon (senesperigi), опуститься на колени – genuiĝi, спустить флаг – malhisi flagon